

Projekt

z dnia 12 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR VIII/.../2024
RADY GMINY NOWE MIASTO LUBAWSKIE**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami Gminy Nowe Miasto Lubawskie dotyczących zmiany nazwy Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Na podstawie art. 4a ust. 1 i art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz § 4 ust. 1 Uchwały nr XXVII/125/05 Rady Gminy Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Nowe Miasto Lubawskie (Dz. Urz. Woj. Warm.-Mazur. z 2005 r., nr 102, poz. 1387) Rada Gminy Nowe Miasto Lubawskie uchwala, co następuje:

§ 1. Postanawia się przeprowadzić konsultacje z mieszkańcami Gminy Nowe Miasto Lubawskie w celu uzyskania opinii mieszkańców, w sprawie zmiany nazwy gminy Nowe Miasto Lubawskie na „Gmina Bratian”.

§ 2. 1. Konsultacje przeprowadzone zostaną na terytorium całej Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

2. Konsultacje rozpoczną się od dnia następującego po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały i będą trwały do dnia 28 lutego 2025 roku.

§ 3. Konsultacje zostaną przeprowadzone w formie:

- 1) spotkań z mieszkańcami, podczas których zgromadzone zostaną uwagi, opinie i wnioski mieszkańców dotyczących przedmiotu konsultacji;
- 2) ankietowego badania opinii mieszkańców przeprowadzonego w formie papierowej.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy

Edyta Gorzka

Uzasadnienie

Procedura zmiany nazwy gminy wymaga przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami. Zmiana nazwy gminy przyczyni się do zwiększenia poczucia przynależności społecznej wśród dotychczasowych mieszkańców samorządu. Rozpocznie się nowy etap w życiu gminy.

Miejscowość Bratian jest największą i najliczniej zaludnioną miejscowością w Gminie Nowe Miasto Lubawskie. Na jej terenie działa Zespół Szkół im. Rodu Działyńskich w Bratianie – będący największą szkołą podstawową na terenie gminy oraz jedynym przedszkolem. W miejscowości tej funkcjonuje biblioteka, jedyny w gminie Orlik oraz ciesząca się dużym zainteresowaniem hala targowa. Bratian stanowi centrum życia dla wielu mieszkańców. Powstały tu dwa duże markety, w trakcie realizacji jest budowa centrum handlowego z czołowej marki jadalnią typu „fast food”. W Bratianie swoją siedzibę ma należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego Ochotnicza Straż Pożarna Bratian oraz działa Koło Gospodyń Wiejskich, funkcjonuje również kościół. Te aspekty sprawiają, że miejscowość jest już rozpoznawalna wśród społeczności lokalnej. Zmiana nazwy gminy ma na celu doprowadzić do indywidualizacji nazwy gminy, gdyż w Powiecie Nowomiejskim są dwie gminy o tej samej nazwie, co powoduje że notorycznie dochodzi do pomyłek w tym zakresie. Natomiast nazwa miejscowości Bratian jest unikalna, nie występuje na terenie naszego kraju inna miejscowość o tej nazwie. Wprowadzenie nowej nazwy gminy skróci znacznie stosowaną nazwę i zapobiegnie używaniu nieprawidłowej nazwy w postaci skrótu „Nowe Miasto”.

Wybór Bratiana jest również uzasadniony historycznie, miejscowość ta ma bowiem bogatą historię. Znana jest ona od początku XIV wieku, gdy Krzyżacy założyli warownię strzegącą tych okolic nazwaną Bratjan (Bratian), wkrótce potem rozpoczęto budowę zamku. Według przekazów nazwa pochodzi od „brata Jana” – Jana z Sandomierza, jednego z rycerzy zakonnych. Pierwsza wzmianka historyczna o zamku Bratian pochodzi z 1343 roku, kiedy to w miejscowym zamku odbył się zjazd książąt mazowieckich i dostojników zakonnych. Zamek w Bratianie musiał być ważną i potężną twierdzą, skoro zorganizowano w nim tak ważne spotkanie. Państwo krzyżackie było dobrze zorganizowane, podzielono je na komturie na czele z komturami oraz wójtostwa z wójtami. Jednym z wójtostw był także Bratian, co oznaczało, że był to najważniejszy ośrodek administracyjny w okolicy. W Bratianie urzędował wójt bratiański, a także wójt z Nowego Miasta. Znajdował się również folwark zakonny. W tutejszym zamku mieszkał „na emeryturze” wielki mistrz krzyżacki Henryk Dusemer von Arfberg.

W 1410 roku to właśnie w Bratianie przeprowadzono ostatnią radę wojsk krzyżackich przed bitwą pod Grunwaldem. Na mocy II pokoju toruńskiego z 1466 roku ziemia chełmińska, powróciła do państwa polskiego. Krzyżacy opuścili Bratian dopiero w 1468 roku. W latach 1466-1772 dawna ziemia chełmińska stanowiła oddzielne województwa chełmińskie w ramach Rzeczypospolitej. W Bratianie urzędował namiestnik królewski – starosta, który zarządzał miejscowymi majątkami królewskimi. W średniowieczu najważniejszym ośrodkiem administracji był Bratian. To tu siedzibę mieli kolejni starostowie bratiańscy: Adam Wilkanowski – rycerz z Wyszogrodu oraz jego potomkowie, następnie od XVI wieku Mikołaj Działyński, potem jego syn Jan, który także dzierżył urząd wojewody pomorskiego i następnie chełmińskiego, Mikołaj Działyński - wojewoda chełmiński. Rodzina Działyńskich zarządzała starostwem do początku XVIII wieku. W skład starostwa bratiańskiego wchodziły wsie: Bratian, Nowe Miasto, Szwarcenowo, Mózgowo, Kiełpiny, Nawra, Nowy Dwór, Chrośle, Skarlin, Wawrowice, Wonna, Jamielnik, Radomno, Lekarty, Krotoszyny i Kuligi. W 1772 roku miał miejsce pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej. Królestwo Prus w pierwszym rozbiórze zagarnęło także dawne województwo chełmińskie. W tym okresie rozpoczął się upadek zamku bratiańskiego, nie remontowany powoli niszczał. Już w XIX wieku zamek w Bratianie praktycznie nie istniał. Został rozebrany, a na jego obszarze zbudowano między innymi młyn. W XX wieku pozostały już tylko pojedyncze relikty potężnej niegdyś budowli – siedziby wójtów i starostów bratiańskich.

W latach 1954-1972 funkcjonowały następujące gromady (gromadzkie rady narodowe): Nowe Miasto, Bratjan (Bratian), Gryżliny, Skarlin. W skład Gromadzkiej Rady Narodowej Bratian weszły obszary dotychczasowych gromad: Bratian i Nawra z gminy Nowe Miasto oraz gromady Nowy Dwór Bratiański z dawnej gminy Nowy Dwór Bratiański. Gromada Bratian funkcjonowała do końca 1961 roku. Z końcem roku została zniesiona, a jej obszar włączono do sąsiedniej gromady Nowe Miasto (to jest miejscowości: Bratian, Kaczek, Nawra, przysiółek Łąki Bratiańskie i osadę Mszanowo), z wyjątkiem wsi Nowy Dwór Bratiański, którą włączono do gromady Gryżliny. W skład Gromadzkiej Rady Narodowej Gryżliny z siedzibą w Gryżlinach weszły obszary gromad: Bagno, Chrośle, Gryżliny, Jamielnik i Radomno z dawnej gminy Nowy Dwór Bratiański.

Podjęcie uchwały w sprawie konsultacji nie niesie za sobą dodatkowych kosztów dla mieszkańców Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

Dlatego podjęcie uchwały jest uzasadnione.